

VERHAEREN, Emile (Sint-Amands 21 mei 1885 – Rouaan 27 november 1916).

Bracht zijn kinderjaren door te Sint-Amands aan de Schelde, waar zijn ouders een oliefabriek bezaten. Verhaeren volgde middelbaar onderwijs aan het Sint-Barbaracollege te Gent. In 1881 promoveerde hij te Leuven tot doctor in de rechten. Zijn eerste dichtbundel *Les Flamandes* (1883) werd in de Vlaamse milieus nogal afkerig onthaald wegens zijn naturalistische inspiratie en het 'dierlijk' beeld dat hij van de Vlaamse mens gaf. Na *Les Moines* (1886) maakte de dichter een zware morele crisis door, waarvan men de weerslag vindt in zijn trilogie *Les Soirs* (1888), *Les Débâcles* (1888) en *Les Flambeaux noirs* (1891). Geleidelijk kwam hij echter deze inzing te boven en bezong hij in een nieuwe trilogie, *Les Forces tumultueuses* (1902), *La multiple Splendeur*

(1906) en *Les Rythmes souverains* (1910), zijn verworpen in de sociale vooruitgang en in de toekomst van de mens. Hoewel niemand Vlaanderen heeft bezongen als Verhaeren, vooral in de vijf bundels van *Toute la Flandre* (1904-1911), waren veel Vlamingen hem vijandiggezind wegens zijn gebruik van het Frans. August Vermeylen en Karel van de Woestijne betreurden dat een groot dichter, ten gevolge van een Franse opvoeding, voor de Nederlandse literatuur verloren was gegaan, maar troostten zich met de gedachte dat het Frans van Verhaeren uiteindelijk toch ten goede kwam aan de internationale uitstraling van Vlaanderen. Door het feit dat in de tijd van Verhaeren het accent bij de V.B. hoofdzakelijk op de taalstrijd lag, werd de dichter echter vaak van 'volksverraad' beschuldigd. Zoals Maurice Maeterlinck oordeelde Verhaeren dat Vlamingen en Walen het recht hadden om zich in hun eigen volkstaal, respectievelijk het 'Vlaams' en het 'Waals', uit te drukken, maar aanvaardde hij alleen het Frans als officiële taal van de Belgische staat. In 1911 nam hij, zoals Maeterlinck, zij het op een meer gematigde toon, stelling tegen de verneerlandering van de Gentse universiteit, die hij als 'schadelijk' bestempelde. In 1914 bevestigde hij te Luik zijn gehechtheid aan Vlaanderen, maar ook zijn wil om zich tot het uiterste te verzetten tegen elke poging om het 'Vlaamse ras' te verminken door het van een van zijn twee culturen, namelijk de Franse, te vervreemden.

WERKEN: *Œuvres*, 9 dln., 1912-1933 (herdrukt in 3 dln. in 1977); – *La Belgique sanglante*, 1915; – *Parmi les cendres. La Belgique dévastée*, 1916; – *Villes meurtries de Belgique*. Anvers, Malines, Lierre, 1916; – *Les ailes rouges de la guerre*, 1916.

LITERATUUR: 'Enquête de "Wallonia" sur la néerlandisation de l'Université de Gand et sur le mouvement flamingant. M. Emile Verhaeren' in *Wallonia*, jg. 19 (1911), p. 136-137; – H. Frets, *L'élément germanique dans l'œuvre d'E. Verhaeren*, 1935; – K. van de Woestijne, 'Emile Verhaeren', in *Verzameld werk*, IV, 1949, p. 156-193; – J.-M. Culot, *Bibliographie d'E. Verhaeren*, 1954; – L. Stijns, 'E. Verhaeren en de Nederlandse schrijvers van zijn tijd', in *De Vlaamse Gids* (1955); – id., 'Verhaeren en zijn betrekkingen tot de Nederlandse letterkunde', in *De Vlaamse Gids* (1956); – H. Dyserinck, 'La pensée nationale chez les auteurs flamands d'expression française de la génération de 1880', in *Actes du Ier Congrès de l'Association Internationale de Littérature Comparée* 1964, 1966, p. 312-313; – J. Robaey, 'Verhaeren vu de la Flandre: de Mont, Vermeylen, van de Woestijne et Hellens', in *Annali della Facoltà di Lettere e Filosofia* (Università degli studi della Basilicata, Potenza, 1991-1992, p. 257-321); – J. Marx, 'Autopsie d'un poète national', in *Textyles*, nr. 11 (1994), p. 21-34.

ILLUSTRATIE(S), zie: taalminderheden (Franstaligen in Vlaanderen).

ROLAND BEYEN*